

816/56

การศึกษาการดำเนินงานของบริษัทค้าประกันสำปะหลังที่มีโรงงานและไม่มีโรงงานในประเทศไทย

นางสาว ตร์รัตน์ ฐิตาภิวัดนกุล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพาณิชยศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาพาณิชยศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974-563-488-3

014631 I16185328

A STUDY ON OPERATION OF TAPIOCA FLOUR TRADING COMPANIES
WITH FACTORY AND WITHOUT FACTORY IN THAILAND

Miss Teerad Titapiwatanakun

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Commerce

Department of Commerce

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาการดำเนินงานของบริษัทค้าแป้งมันสำปะหลังที่มีโรงงาน
 และไม่มีโรงงานในประเทศไทย
 โดย   นางสาว ตรีนรัตน์ ฐิตาภิวัดมนกุล
 ภาควิชา   พาณิชยศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา   นายพิทักษ์ บุญพจนสุนทร
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   อาจารย์สุ่มณ มาลาสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น ส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

[Handwritten signature]

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]

..... ประธานกรรมการ
 (ศาสตราจารย์กิตติคุณ เกอว วัลย์-พันธ์ วัฒนวิวัฒน์)

[Handwritten signature]

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ สนิตนา บุญบงการ)

[Handwritten signature]

..... กรรมการ
 (นาย พิทักษ์ บุญพจนสุนทร)

[Handwritten signature]

..... กรรมการ
 (อาจารย์ สุ่มณ มาลาสิทธิ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สามารถควบคุมคุณภาพแป้งได้ดีกว่า คือ ทราบคุณภาพแป้งมันสำปะหลัง เพราะเป็น
ผู้ผลิตแป้งมันสำปะหลังเอง ทำให้เกิดความมั่นใจมากกว่า

จากการวิจัยได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ
กล่าวคือ ปัญหาการคัดซื้อหัวมันสำปะหลังสด ในด้านการแบ่งซื้อหัวมันสำปะหลังสดกับโรงงาน-
ผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ดและมันสำปะหลัง เส้นในบางจังหวัด ค่าผิดพลาดเนื่องจากวิธีวัดปริมาณ
แป้งในหัวมันสำปะหลังสด และปัญหาการส่งออกแป้งมันสำปะหลัง ในด้านขาดแคลนข้อมูลที่ใช้
ประกอบการค้า การขนส่ง อุปสรรคการค้าดำเนินงานจากนโยบายรัฐบาลและระเบียบพิธีการส่งออก
ออก ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานโดยราบรื่นได้ นอกจากนี้โครงสร้างตลาดต่างประเทศ
แป้งมันสำปะหลังไม่กระจายเท่าที่ควรจำกัดอยู่เพียงไม่กี่ประเทศ ทำให้ภาวะการส่งออกแป้ง-
มันสำปะหลังขาดเสถียรภาพ ประกอบกับต้องเผชิญกับมาตรการกีดกันทางการค้าและยังต้อง
แข่งขันกับแป้งชนิดอื่น ๆ ที่ใช้ทดแทนแป้งมันสำปะหลังได้อีกด้วย ดังนั้นจึงควรหาทางแก้ปัญหา
ต่าง ๆ เหล่านี้โดยขอเสนอแนะให้พัฒนาการแปรรูปแป้งมันสำปะหลังให้กว้างขวางขึ้น พยายาม
เพิ่มมูลค่าแป้งมันสำปะหลังให้สูงขึ้นก่อนส่งออกกล่าวคือ ส่งเสริมการผลิตแป้งมันสำปะหลัง
แปรรูป (Modified Starch) ให้มากขึ้น และลดการพึ่งพาสถานต่างประเทศโดยนำแป้งมัน-
สำปะหลังไปใช้ในอุตสาหกรรมทำกาวเด็กซ์ตริน (Dextrin) และทำแป้งขนมปัง ซึ่งมีมูลค่าทางที่
จะลงทุนในเชิงการค้าขนาดใหญ่ได้และทำให้ช่วยเพิ่มการจ้างงานภายในประเทศและช่วยประ-
หยัดเงินตราต่างประเทศ อีกด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   A Study on Operation of Tapioca Flour
   Trading Companies with Factory and without
   Factory in Thailand

Name   Miss Teerad Titapiwatanakun

Thesis Advisor   Mr. Phitak Boonpojanasoontorn

Thesis Co-advisor   Mrs. Sumon Malasitt

Department   Commerce

Academic Year   1983

ABSTRACT

This thesis aims to study the structure, operation, together with the issues and problems in such operation of tapioca flour trading companies with and without factory. The study emphasized only the tapioca flour exporting company and focused on the major operation of production, purchasing of raw material, the exporting and the quality control of tapioca flour, in addition to test the hypothesis that tapioca flour trading company with factory has a systematic operation and a better quality control of its products.

The result of this study revealed that among the operations in production, purchasing of cassava root and tapioca flour exporting, both of the trading companies with and without factory have a systematic operation with slight difference. However, the result has shown that trading company with factory has a more systematic operation and a better quality control.

The more systematic operation was due to the company has vertically integrated in the tapioca industry so that the operation started from production and marketing in both domestic and foreign market. Therefore, the operation ensures the delivery of orders in time. For better quality control comes from the fact that the product is produced by the company itself.

The study has indicated that the purchasing of cassava root in some provinces, the tapioca flour factory faced with problems in competing with the local tapioca pellet and chip factories and problems in inaccurate starch content measuring. The tapioca flour exporting has problems in lack of business information, transportation and government policy and trade regulations which created delay in the operation. In addition, export market of tapioca flour was concentrated in only a few countries which caused instability of tapioca flour exports. Furthermore, flour export faced with trade restriction and barrier in some markets and also has to compete with other starch. Therefore, it is recommended that the development of tapioca flour processing should aim at increasing its usages and value added. To this end, local modified starch processing should be promoted and domestic tapioca flour utilization should be encouraged in industrial application such as dextrin and food preparation like bakery. All these have a good commercial prospect which will increase domestic employments and saving of foreign exchanges.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงแต่ คำสั่งตราจารย์กิตติคุณ เกาวัลย์ นันทาทิวัฒน์ และ รองคำสั่งตราจารย์ จินตนา บุญบังการ ที่ได้กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการและกรรมการ สโมสรวิทยานิพนธ์นี้ และในการ เขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้รับคำแนะนำปรึกษาและความ ร่วมมือเป็นอย่างดีจาก คุณพิทักษ์ บุญพจนสุนทร กรรมการผู้จัดการบริษัท ไทยวา จำกัด ซึ่งเป็น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ลุ่มน มาลาลิทธิ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนได้รับความคิดริเริ่มมาให้เขียนเรื่องนี้จากคุณพ่อ และตลอดเวลาที่เขียนวิทยานิพนธ์ นี้ได้รับการส่งเสริมและให้กำลังใจจากคุณพ่อ คุณแม่ พี่ ๆ และเพื่อน ๆ โดยเฉพาะความช่วยเหลือ จาก ดร.บุญจิต และคุณสปรณ์ ฐิตาทิวัฒน์กุล ซึ่งเป็นพี่ชายของผู้เขียนเอง

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ ก็โดยได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและอนุญาตให้เข้าสัมภาษณ์ อาทิ เช่น คุณทศพล ต้นดวงษ์ กรรมการผู้จัดการบริษัท ส่วงวงษ์ จำกัด คุณสุเทพ พระทอง ผู้อำนวยการและผู้จัดการ หั่วไป และคุณวรพลณ์ คุ้มวานิช สัมภาษณ์บริษัท คำแบ่งมันสำปะหลังไทย จำกัด คุณธนิศ ศรัทธนาสัย ผู้จัดการแผนกแบ่งมันสำปะหลังและปอ และคุณอุดม วิพัฒนบรรวงศ์ หัวหน้าแผนกส่งออกบริษัท ไทยวา จำกัด และคุณชัชวาล ศิริวุฒิเศรษฐ ผู้จัดการหั่วไปบริษัท วินนิน จำกัด เป็นต้น

ในที่สุดนี้ ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาให้ข้อมูลให้สัมภาษณ์ และแนะนำส่งสอน ดังที่ได้กล่าวนามมาข้างต้นนี้และมิอาจกล่าวนามในที่นี้ได้ทั้งหมด หากวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้มีส่วนต่ออยู่บ้าง ก็ขอมอบแต่ บุพการี และผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือทุกท่าน แต่ถ้ามีข้อผิดพลาดหรือ บกพร่องใด ๆ ก็ตาม ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ตริรัตน์ ฐิตาทิวัฒน์กุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ข
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการภาพประกอบ	ท
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	1
ความเป็นมาของมันสำปะหลัง	2
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	10
สมมติฐานของการศึกษา	10
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	10
ขอบเขตของการศึกษา	10
วิธีการศึกษาค้นคว้า	11
การกำหนดจำนวนตัวอย่าง	12
การสร้างแบบสอบถาม	13
การออกสำเนา	14
การวิเคราะห์และประเมินผลข้อมูล	14
ปัญหาในการวิจัย	15
2 ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลัง	16
ลักษณะทั่วไปของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลัง	16
กรรมวิธีการผลิตของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลัง	17
มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลัง	20

บทที่

หน้า

ต้นทุนการผลิตแบริ่งมันส์ปะหลัง	21
ปริมาณการผลิตแบริ่งมันส์ปะหลัง	22
ตลาดและการใช้แบริ่งมันส์ปะหลัง	23
ตลาดแบริ่งมันส์ปะหลัง ในต่างประเทศไทย	28
3 การดำเนินงานของบริษัทค้าแบริ่งมันส์ปะหลังที่มีโรงงานและไม่มีโรงงาน ..	31
บริษัทค้าแบริ่งมันส์ปะหลังในประเทศไทย	31
โครงสร้างการสดการของบริษัทส่ง ออกแบริ่งมันส์ปะหลังที่มีโรงงาน และไม่มีโรงงาน	32
การดำเนินงานของบริษัทส่ง ออกแบริ่งมันส์ปะหลังที่มีโรงงาน	36
ด้านการสดซื้อหัวมันส์ปะหลังสด	36
ด้านการผลิตแบริ่งมันส์ปะหลัง	43
การดำเนินงานของบริษัทส่ง ออกแบริ่งมันส์ปะหลังที่มีโรงงาน และไม่มีโรงงาน	52
ด้านการสดซื้อแบริ่งมันส์ปะหลัง เพื่อส่ง ออก	52
ด้านการส่ง ออกแบริ่งมันส์ปะหลัง	56
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	74
การวิเคราะห์โครงสร้างทั่วไป	75
การวิเคราะห์การดำเนินงาน	79
ด้านการผลิต การสดซื้อ และการควบคุมคุณภาพแบริ่งมันส์ปะหลัง ..	79
ด้านการส่ง ออก และการควบคุมคุณภาพแบริ่งมันส์ปะหลัง	92
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	118

ภาคผนวก ก	คำจำกัดความ	124
	แบบสอบถาม	127
ข	ตารางตัวเลข	134
ค	มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ไม้แปะหลัง	145
	มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแปะไม้แปะหลัง	157
ง	แบบฟอร์ม	168
จ	ขั้นตอนการตรวจล้อนหนังสือเครดิต	200
ประวัติผู้เขียน		203

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 แสดงต้นทุนการผลิตแปงมันสำปะหลัง	22
2 แสดงปริมาณการผลิตและอัตราการเปลี่ยนแปลง เป็นร้อยละ	23
3 แสดงค่าเปรียบเทียบน้ำหนักเป็นกรัม เมื่อชั่งในน้ำกับปริมาณแปง เป็นร้อยละ	40
4 แสดงลักษณะกิจการ	75
5 แสดงระยะเวลาการดำเนินงานของกิจการ	76
6 แสดงทุนจดทะเบียนของกิจการ	77
7 แสดงการส่งออกนอกจากแปงมันสำปะหลัง	78
8 แสดงการซื้อแปงมันสำปะหลัง เพื่อส่งออกจากบริษัทค้าแปงมัน สำปะหลัง	80
9 แสดงลักษณะการซื้อแปงมันสำปะหลัง เพื่อส่งออกจากบริษัทค้าแปงมัน สำปะหลัง	80
10 แสดงวิธีการเก็บตัวอย่างแปงมันสำปะหลัง เมื่อผลิตแล้ว เสร็จ	81
11 แสดงวิธีการตรวจสอบคุณภาพแปงมันสำปะหลัง เมื่อผลิตแล้ว เสร็จ	81
12 แสดงการขายแปงมันสำปะหลังที่ผลิตได้	82
13 แสดงแหล่งการซื้อแปงมันสำปะหลัง เพื่อส่งออก	83
14 แสดงการตรวจสอบคุณภาพของแปงมันสำปะหลังที่ซื้อจากบริษัทค้าแปงมัน สำปะหลัง	84
15 แสดงวิธีตรวจสอบคุณภาพของแปงมันสำปะหลังที่ซื้อจากบริษัทค้า แปงมัน สำปะหลัง	84

ตารางที่	หน้า
16	แสดง วิธีการทำสัญญาซื้อแป้งมันสำปะหลัง 85
17	แสดง ในการสั่งซื้อแป้งมันสำปะหลัง เพื่อส่งออก กระทำโดยซื้อก่อนได้รับ คำสั่งซื้อจากผู้ซื้อในต่างประเทศ 86
18	แสดง ระยะเวลาที่สั่งซื้อแป้งมันสำปะหลัง ก่อนได้รับคำสั่งซื้อจากผู้ซื้อ ในต่างประเทศ 86
19	แสดง การเตรียมการสั่งซื้อ เมื่อได้รับคำสั่งซื้อจากผู้ซื้อในต่างประเทศแล้ว .. 88
20	แสดง ลักษณะโกดังในการ เก็บสินค้า ณ จุดส่งออก 89
21	แสดง ระยะเวลาในการ เข้าโกดังจากผู้ยื่น 89
22	แสดง ชนิดของ แป้งมันสำปะหลังที่ส่งออก 92
23	แสดง การส่งออกเป็นการขายให้ 93
24	แสดง การดำเนินงานการขายแป้งมันสำปะหลังไปยังต่างประเทศ 94
25	แสดง ผู้ซื้อในต่างประเทศอยู่ในลักษณะ 95
26	แสดง การขนส่ง แป้งมันสำปะหลังตามสัญญา 96
27	แสดง ความล่าช้าในการส่งออกแป้งมันสำปะหลัง ตามสัญญา 97
28	แสดง การตรวจสอบคุณภาพแป้งมันสำปะหลังที่จะส่งออก 98
29	แสดง แป้งมันสำปะหลังที่ส่งออกต้องผ่านการตรวจสอบ 99
30	แสดง การกำหนดคุณภาพของ แป้งมันสำปะหลังที่ส่งออกโดย 100
31	แสดง การดำเนินงานที่แตกต่างกันของบริษัทส่งออกแป้งมันสำปะหลัง ที่มีโรงงานและไม่มีโรงงาน 108
32	แสดง การเปรียบเทียบยอดส่งออกในปี 2524 - 2525 135
33	แสดง ผลผลิต เปอร์เซนต์แป้ง และเส้นใยของแป้งมันสำปะหลังที่เก็บเกี่ยวใน อายุต่าง ๆ กัน 136

ตารางที่	หน้า
34	แสดงเนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของมันสำปะหลัง 137
35	แสดงปริมาณและมูลค่าส่งออกของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย 138
36	แสดงบริษัทส่งออกแป้งมันสำปะหลังที่มีปริมาณการส่งออกไม่ต่ำกว่า 1,000 เมตริกตัน ในปี 2523 - 2524 139
37	แสดงปริมาณการใช้แป้งมันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบ ในการผลิตของอุตสาหกรรม ต่าง ๆ ในประเทศไทย ปี 2508 - 2523 140
38	แสดงปริมาณแป้งมันสำปะหลังส่งออกแยกตามประเทศผู้ซื้อที่สำคัญ ระหว่างปี 2521 - 2525 142
39	คุณลักษณะที่ต้องการ 146
40	การชักตัวอย่าง 147
41	คุณลักษณะที่ต้องการสำหรับแป้งมันสำปะหลัง 158
42	การชักตัวอย่าง 160

รายการภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1	แผนผังของอุตสาหกรรมแปรรูปมันสำปะหลังในประเทศไทย 8
2	แสดงแผนผังกรรมวิธีการผลิตแป้งมันสำปะหลัง 19
3	แผนผังแสดงวิธีการตลาดแป้งมันสำปะหลัง 24
4	แสดงตารางสำหรับยี่ห้อมันสำปะหลังสดในน้ำ 39
5	แผนผังแสดงการผ่านพิธีการส่งออก 66
6	ปริมาณแป้งมันสำปะหลังส่งออกไปยังประเทศผู้ซื้อที่สำคัญและประเทศอื่น ๆ ระหว่างปี 2521 - 2525 143
7	แสดงหลาวชนิดสองชั้น 162

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย